

Turvallisuus osana hyvinvointia ja hyvinvointikertomusta

Kunta-alan hyvinvointiseminaari 7.6.2017

suunnittelija, hyvinvointikoordinaattori Tuula Salminen
Lempäälän kunta

A decorative graphic in the bottom right corner consisting of overlapping, semi-transparent geometric shapes in shades of yellow, green, and blue, creating a modern, abstract design.

Lempäälän kunta

- Perustettu 1866
- Asukasluku 22 745 (Tilastokeskus 2016)
- Pinta-ala 309 km²
 - maata 273 km²
 - vettä 36 km²
- Lempäälä sijaitsee Pirkanmaalla, Tampereen eteläpuolisena naapurina
- Tampereen seudulla on 360.000 asukasta ja se on Suomen vetovoimaisin kasvukeskus
- Tuloveroprosentti 20,5% (2016)

Turvallisuus?

ELINTARVIKETURVALLISUUS

ASUMISTURVALLISUUS

LIIKENNETURVALLISUUS

TYÖTURVALLISUUS

TIETOTURVALLISUUS

PALOTURVALLISUUS

SÄHKÖTURVALLISUUS

KYBERTURVALLISUUS

POTILASTURVALLISUUS

ASIAKASTURVALLISUUS

YMPÄRISTÖTURVALLISUUS

HENKILÖSTÖTURVALLISUUS

jne.

AVUNSAANTI
YKSINÄISYYS
VALAISTUS

HÄIRIÖ
KIUSAAMINEN
VAHINKO
TAPATURMA
ONNETTOMUUS
VÄKIVALTA
RIKOS
UHKA
TERRORISMI

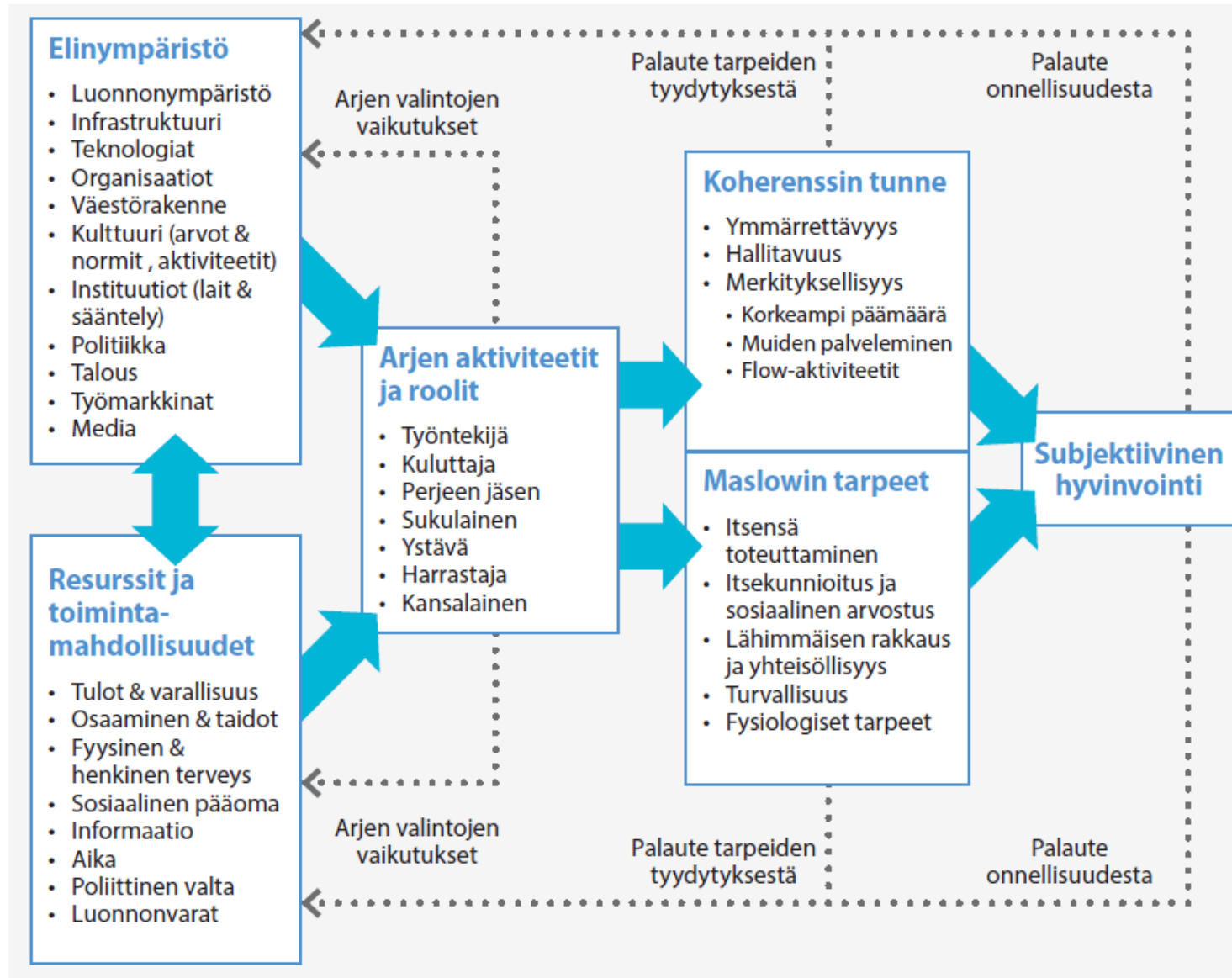
ENNAKOINTI
PALO- JA
PELASTUSSUUNNITELMA
VALMIUSSUUNNITELMA
VARAUTUMINEN
VAKUUTUS
RISKIANALYYSI

KOKONAISTURVALLISUUS
KANSALAISTURVALLISUUS
KANSALLINEN
TURVALLISUUS
SISÄINEN TURVALLISUUS

TURVAVYÖ
TURVAISTUIN
KYPÄRÄ
PELASTUSLIIVIT
PELASTUSRENGAS
TURVAKAIDE
ENSIAPULAUKKU
POISTUMISTIE

KOTONA
KOULUSSA
TYÖPAIKALLA
LAITOKSESSA
SOME-MAAILMASSA
LIIKENTEESSÄ
TAPAHTUMISSA

Hyvinvointiin vaikuttavat tekijät

Lähde: Hämäläinen (2014)
Hyvinvoinnin lähteet niukan talouskasvun ja budjettileikkausten maailmassa

- 1) Terveys- ja hyvinvointivaikutusten huomioon ottaminen
- 2) Kunnan asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin sekä niihin vaikuttavien tekijöiden seuraaminen väestöryhmittäin
- 3) Kunnan palveluissa toteutettujen toimenpiteiden, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin seuraaminen
- 4) Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä raportointi valtuustolle vuosittain
- 5) Kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus valtuustolle
- 6) Paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia.
- 7) Nimettävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa

HE 15/2017

Edistäessään asukkaittensa hyvinvointia kuntalain (410/2015) 1 §:n mukaisesti, kunnan tehtäviin kuuluu

1. Asukkaiden elinolojen, hyvinvoinnin ja terveyden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden seuraaminen alueittain ja väestöryhmittäin.
2. Kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä toteutetuista toimenpiteistä raportointi kunnanvaltuustolle vuosittain
3. Hyvinvointikertomuksen valmisteleminen kerran valtuustokaudessa valtuustolle
4. Tavoitteiden asettaminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi kunnan strategisessa suunnittelussa
5. Tavoitteita tukevien toimenpiteiden määrittäminen
6. Päätösten hyvinvointi ja terveystaikutusten arviointi ennakkoon ja huomioon ottaminen
7. Eri toimialojen välinen yhteistyö hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi
8. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahon nimeäminen
9. Yhteistyön tekeminen maakunnan sekä muiden kunnassa toimivien julkisten toimijoiden sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa
10. Hyvinvointikertomuksen toimittaminen maakunnalle ja julkaiseminen julkisessa tietoverkossa.

Kansallisen rikosentorjuntaohjelman 2016-2020 tavoitteet:

1. Selkeytetään rikosten ehkäisyn kytkeytyminen kunnan muihin suunnitelmiin
2. Rikosten ehkäisyyn kytkeytyvän yhteistyön ja verkostoitumisen parantaminen viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten kanssa
3. Lisätään rikosentorjuntatyön osaamista paikallisella ja kansallisella tasolla
4. Edistetään asukkaiden ja kansalaisjärjestöjen kuulemista rikosten ehkäisyn suunnittelussa
5. Kehitetään kansalaisten osallistumista ja vaikuttamiskeinoja rikosten ehkäisyssä ja koetun turvallisuuden edistämisessä

Hyvinvointikertomus ja turvallisuussuunnitelma kunnan hyvinvointijohtamisen työvälineenä

Lempäälän kuntastrategia 2014-2020 (Kunnanvaltuusto 22.1.2014) :

- Yhtenä strategisena päämääränä:
Kuntalaisemme voivat hyvin
Tämän päämäärän saavuttamista tukeviksi tavoitteiksi kirjattu mm. ***Viihtyisä ympäristö: Tarjoamme yhteistyössä kaikenikäisten kuntalaisten kanssa viihtyisän, turvallisen ja esteettömän ympäristön asua ja elää.***

Lempäälän taloussuunnitelma 2017-2019 (Kunnanvaltuusto 30.11.2016):

- Tulevan valtuustokauden hyvinvointitavoitteet asemoidaan kolmen painopisteen ”Terveet elämäntavat”, ”Osallisuus ja yhdenvertaisuus” sekä ”Turvallisuus ja viihtyvyys” alle.***

Lempäälän kunnan hyvinvointikertomus ja turvallisuussuunnitelma 2017-2020

(Kunnanvaltuusto 30.11.2016):

- ***Terveet elintavat***
- ***Osallisuus ja yhdenvertaisuus***
- ***Turvallisuus ja viihtyvyys***

Ravitsemuksen laatu paranee.

Päihteetön elämäntapa yleistyy, alkoholin riskikulutus ja tupakointi vähenevät.

Hyvinvointia ja mielenterveyttä edistetään ja tuetaan kulttuurin ja taiteen keinoin.

Osallisuus ja mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäntilanteeseen paranevat.

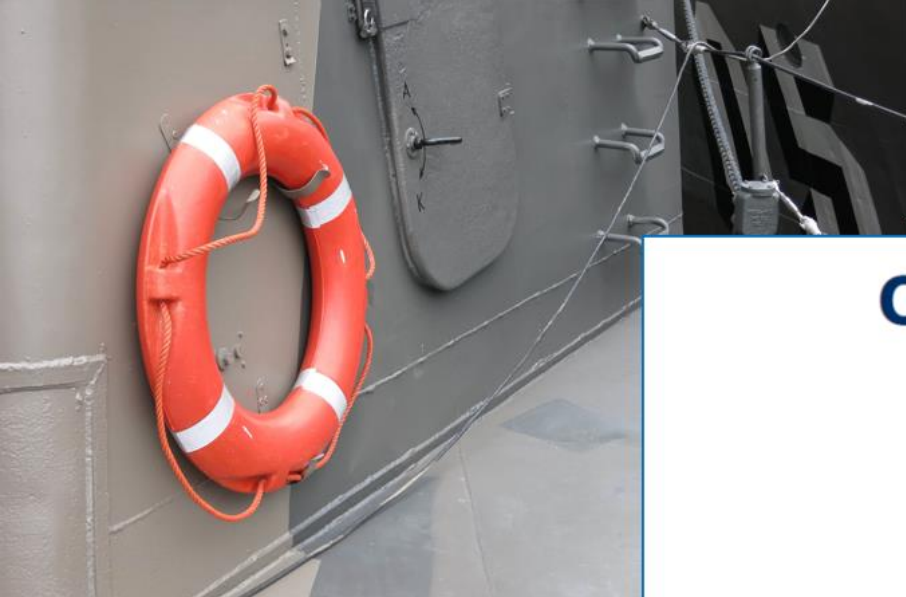

Ympäristön turvallisuus, esteettömyys ja viihtyvyys paranevat.

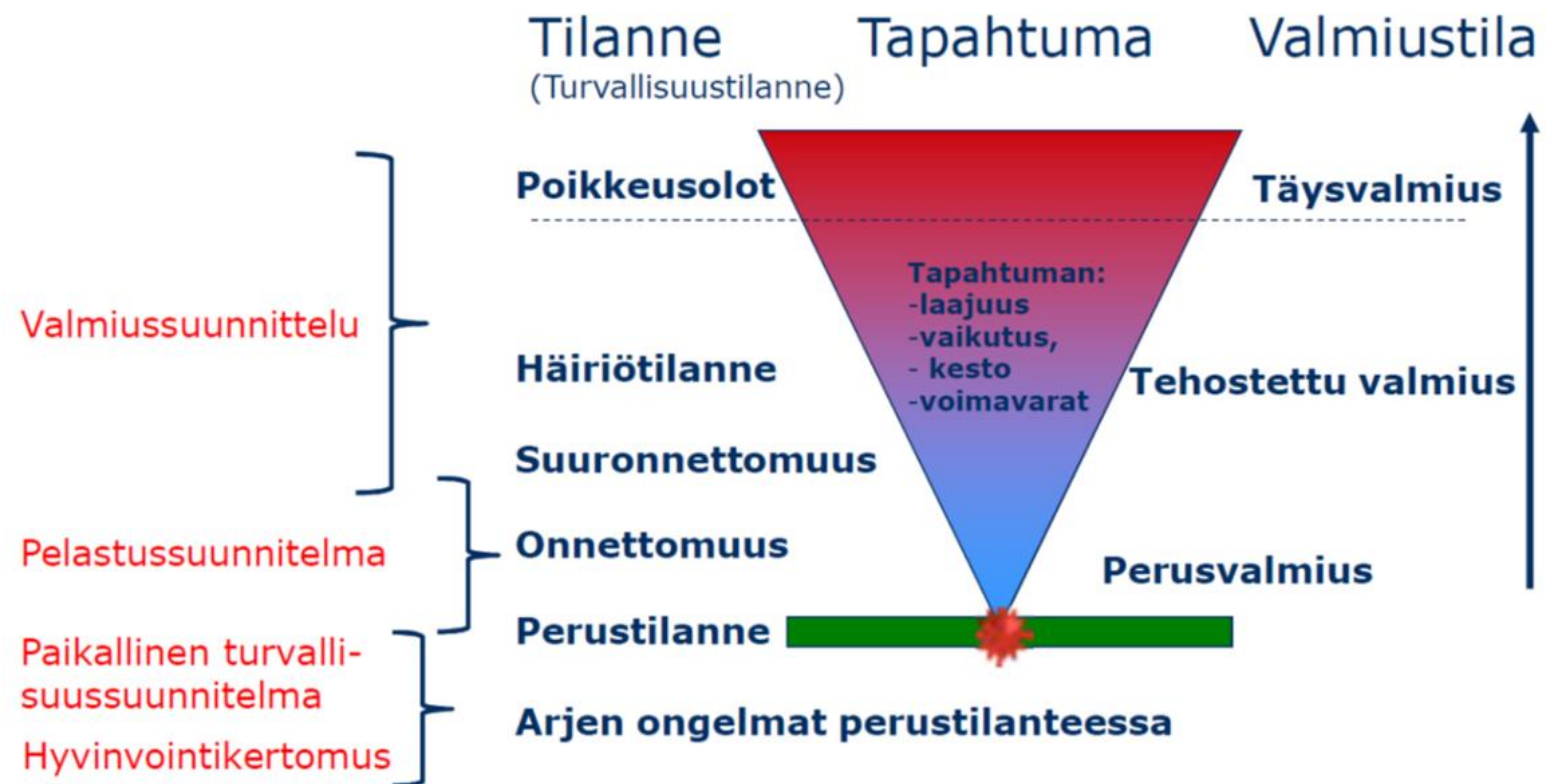
Kuntalaisten hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta turvaavat peruspalvelut ovat kunnossa ja saatavilla, myös sote-uudistuksen jälkeen.

Turvallisuus ei voi enää levätä ainoastaan perinteisten turvallisuustoimijoiden harteilla, vaan koko yhteiskunta ja sen toiminnot ruokahuollosta asumiseen, infrastruktuuriin ja palveluihin tulee suunnitella turvallisuusnäkökulma huomioiden ja ennakoiden. Turvallisuuden tulee olla kananmunan tavoin vatkattuna mykaan kaikkeen toimintaan.

**- Elina Katajamäki, Sisäministeriö,
Uusi turvallisuus -foorumin jäsen**

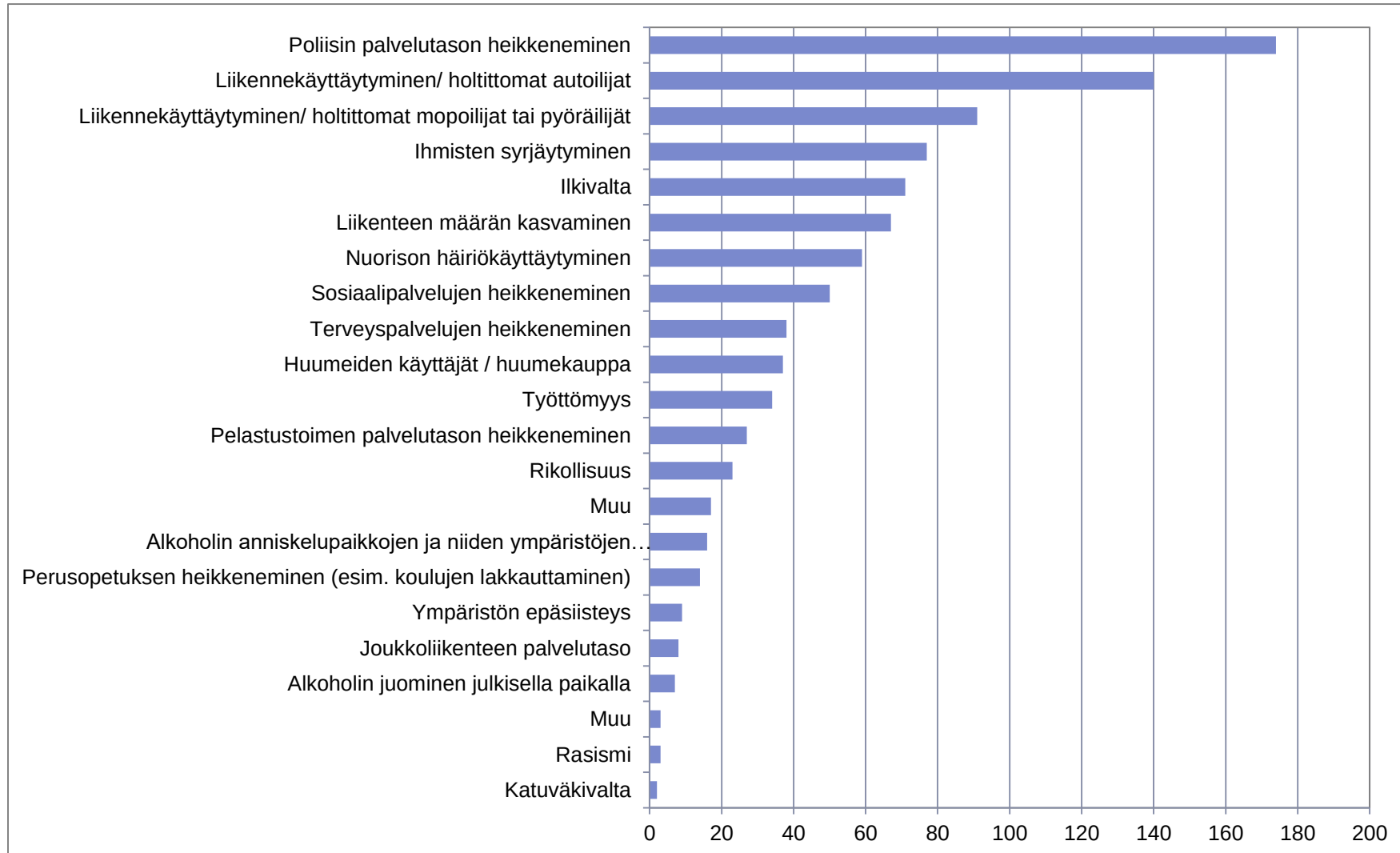

Onnettomuus – suuronnettomuus – häiriötilanne - poikkeusolot

Lähde: Turvallisuussuunnittelun eri tasot (Rahikainen 2013, Kuntaliitto)

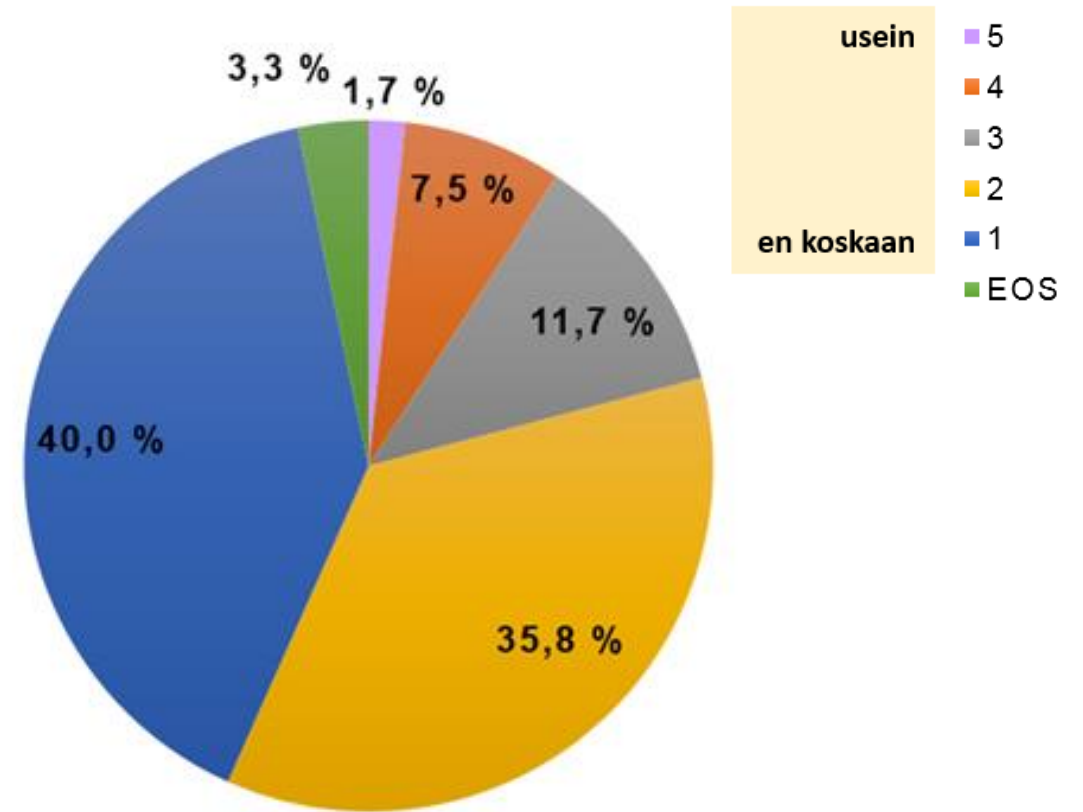
Mitkä ovat mielestäsi kuntasi kolme suurinta turvallisuusongelmaa?

Lähde: Lempäälän kunnan turvallisuuskysely 2013

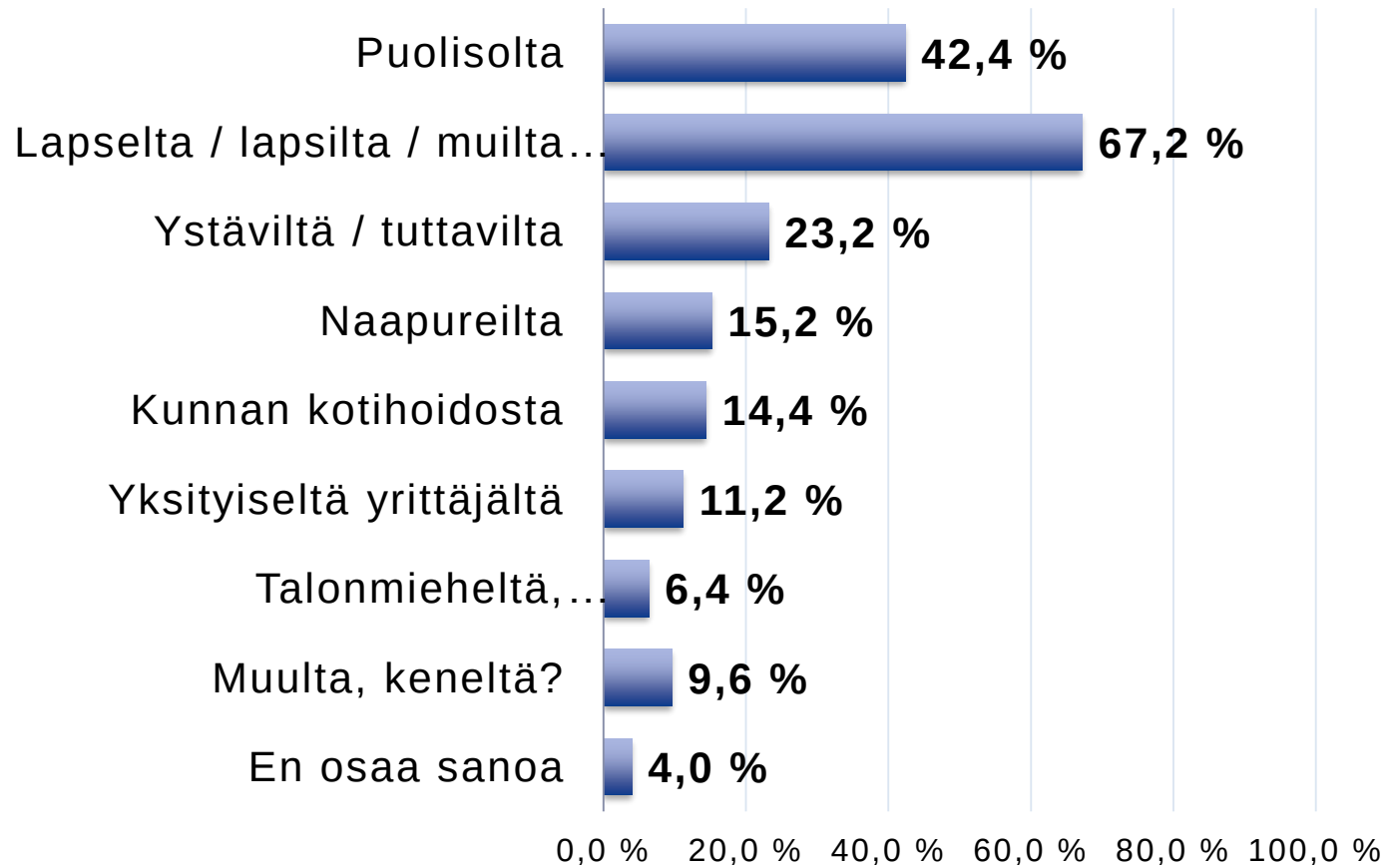
Kuinka usein tunnette itsenne turvattomaksi?

- Ne, jotka kokivat elämänsä turvattomaksi usein tai melko usein kokivat olevansa myös harvoin tai ei lainkaan tyytyväisiä elämäänsä
- Lähes kaikilla itsensä turvattomaksi kokeneilla oli myös yksinäisyyden kokemus
- Yksinäisyyden kokemukseen ei välttämättä liittynyt muiden vierailujen vähäisyys tai oman kodin ulkopuolella olevaan toimintaan osallistumattomuus, joskin monen kohdalla myös tämä oli taustalla

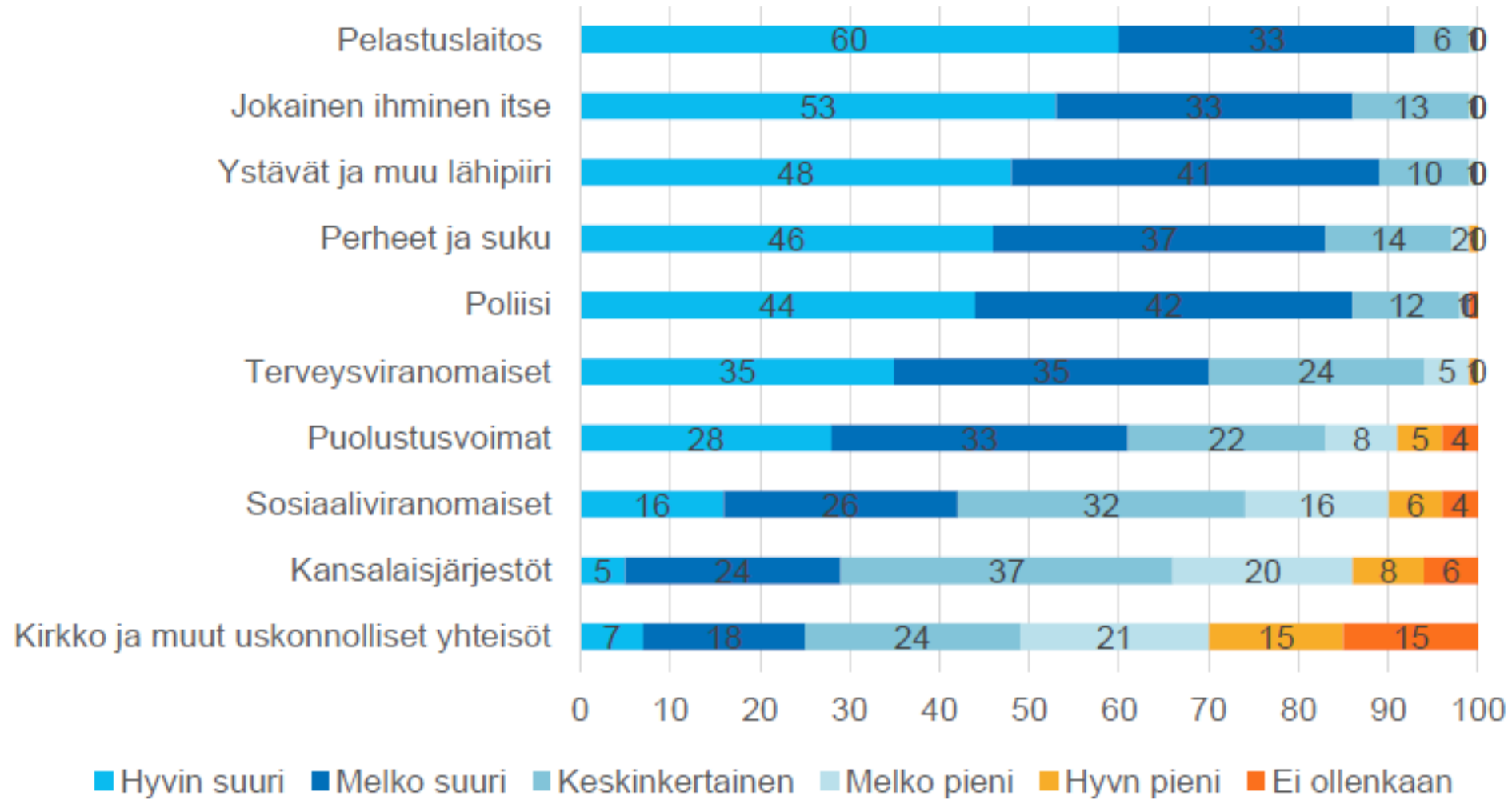
Lähde: Lempäälän kunta /
Kuntalaiskysely ikääntyneille
suunnatuista palveluista 2015

14. Kuka huolehtii tai keneltä saatte tarvitessanne apua? (n=125)

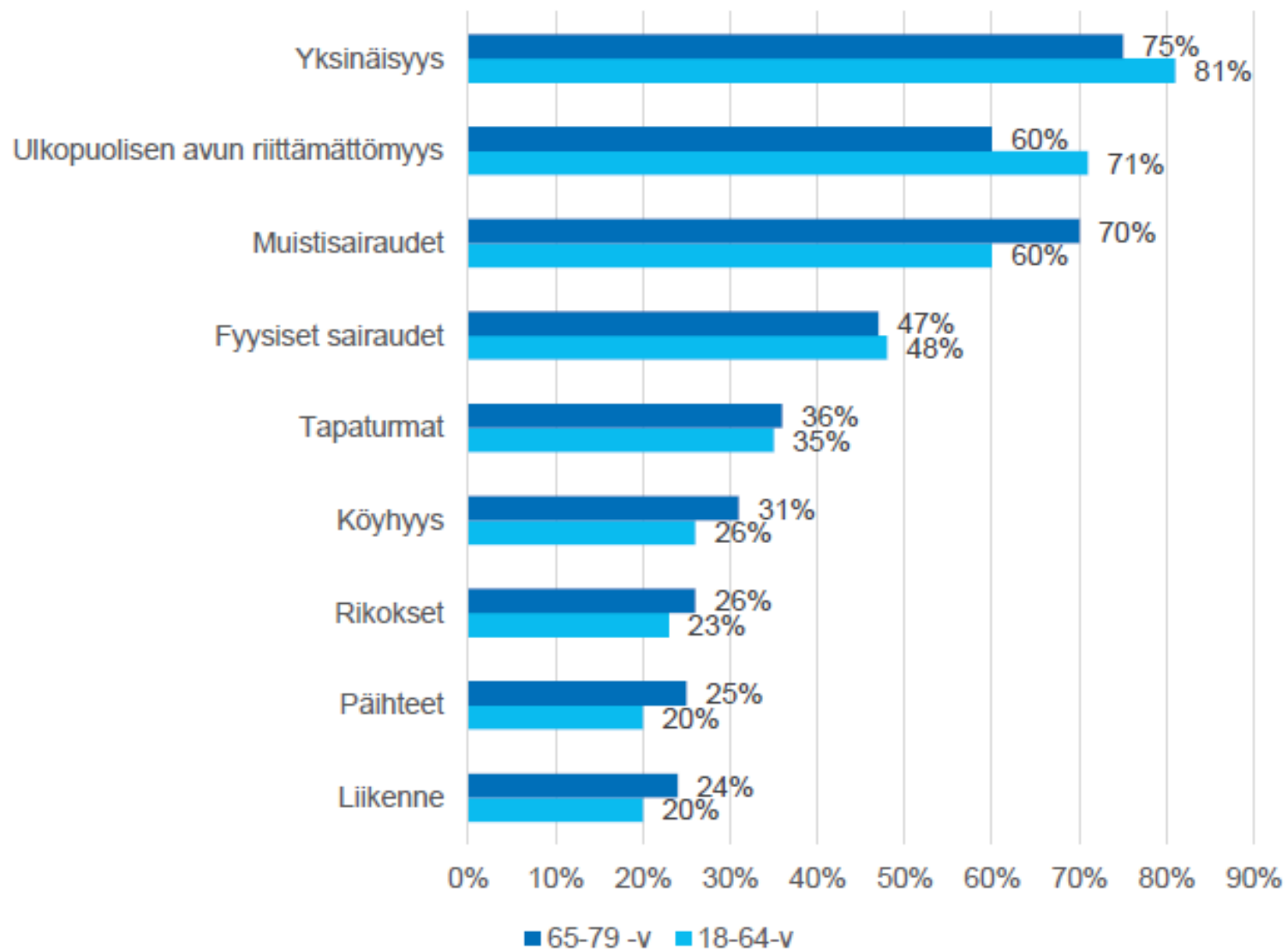
“Turvaton olo kun saattaa kaatuilla sairauden takia yhtäkkiä ja olen kaatunutkin monta kertaa. En uskalla enää juurikaan liikkua koska liikuntakyky on myös sairauden takia melkein mennyt. Kaipaisin turvaa.”

Turvallisuuden tunnetta lisäävät tahot (%)

Lähde: Kekki & Mankkinen (2016) Turvassa? Kansalaisturvallisuuden tila Suomessa.
Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 8/2016

Suurimmat turvattomuustekijät (%)

Lähde: Kekki & Mankkinen (2016).
Turvassa? Kansalaisturvallisuuden
tila Suomessa.
Valtioneuvoston selvitys-ja
tutkimustoiminnan julkaisusarja
8/2016

Turvallisuus arjessa: ennakoointia...

Lukutaidon
(ml. medialukutaito)
edistäminen

78-v. terveys-
tarkastukset ja
hyvinvointia
edistävät
kotikäynnit

Turvallisuus
kysely

Sosiaalisten
taitojen
kehittymisen
tukeminen

Ikäntyneiden
asumisen
turvallisuus

Kiusaamisen
ehkäisy

Katu-
valaistus

Hiekoitus

Testaa palovaroittimesi!

PALOKUOLEMAT 2017

Vuoden alusta tähän päivään: 18
(2016: 82)

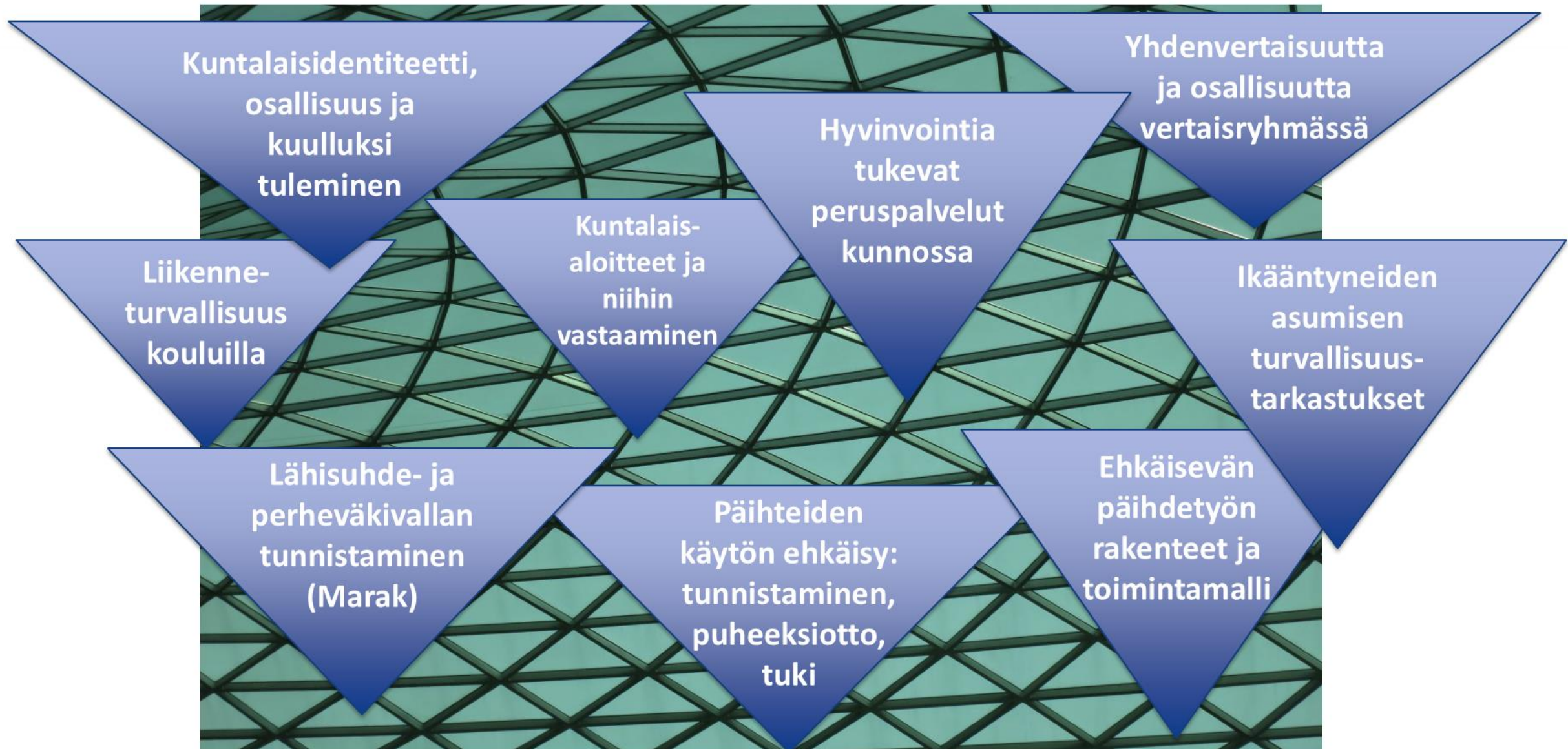
18

ASUNTOPALOT 2017

Tilanne 17.5. mennessä: 1147
(2016: 2947) Lähde: Pelastusopisto

1147

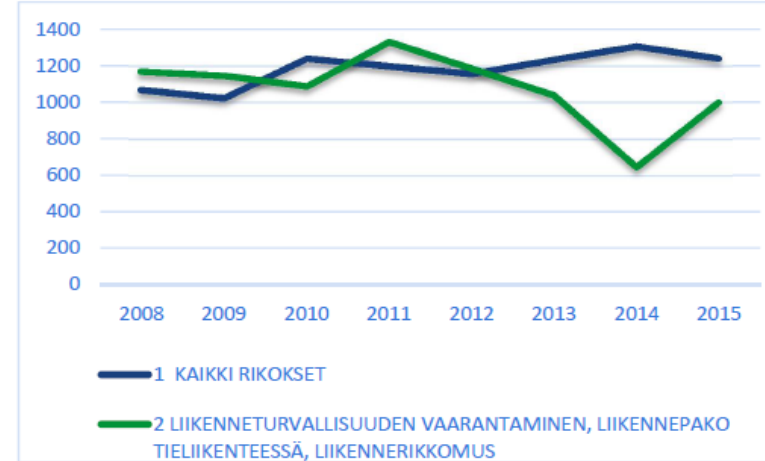
... ja yhdessä toteutettuja toimenpiteitä

Valtuuston päättämät indikaattorit suunnan näyttäjinä

Taulukko 6. Poliisin tietoon tulleet rikokset Lempäälässä 2009–2015 (SVT).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A. Omaisuusrikokset	531	704	668	646	777	801	746
B. Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	80	58	99	103	92	97	102
C. Seksuaalirikokset	4	6	7	9	9	7	17
D. Rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan	27	80	21	38	30	27	20
E. Eräät liikenne rikokset (Rikoslaki luku 23: 2-10 §)	173	174	163	163	138	145	157
• Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen 2 §	19	22	24	21	17	21	20
• Rattijuopumus 3 §	39	29	33	35	30	32	31
• Törkeä rattijuopumus 4 §	31	38	27	36	29	28	27
• Vesi-, ilma- tai junaliikennejuopumus 5-7 §	0	3	1	0	2	1	0
• Kulkuneuvon luovuttaminen juopuneelle 8 §	5	5	2	2	2	0	1
• Liikennejuopumus moottorilla ajoneuvolla 9 §	0	0	0	0	0	0	0
• Kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta 10 §	79	77	76	69	58	63	78
F. Muut rikokset	209	220	239	199	187	230	199
• Huumausainerikokset (Rikoslaki luku 50: 1-4 § yhteensä)	37	34	48	35	46	71	59
• Alkoholistikokset ja -rikkomukset (Rikoslaki luku 50a: 13 § ja Alkoholistilaki) yhteensä	8	3	7	7	1	1	1
KAIKKI RIKOKSET A-F YHTEENSÄ	1024	1242	1197	1158	1233	1307	1241
• E: Eräät liikenne rikokset (Rikoslaki luku 23: 2-10 §)	173	174	163	163	138	145	157
• Liikenneturvallisuuden vaarantaminen (Rikoslaki luku 23: 1 §), Liikennepako tieliikenteessä (Rikoslaki luku 23: 11 §)	461	468	510	445	348	301	342
Liikenne rikokset yhteensä	634	642	673	608	486	446	499
• Liikenne rikkomus, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen, ajoneuvorikkomus (Tielikennelaki 103 §, 105a §)	685	620	822	742	693	345	660
KAIKKI LIKENNERIKOKSET JA RIKKOMUKSET YHTEENSÄ	1319	1262	1495	1350	1179	791	1159

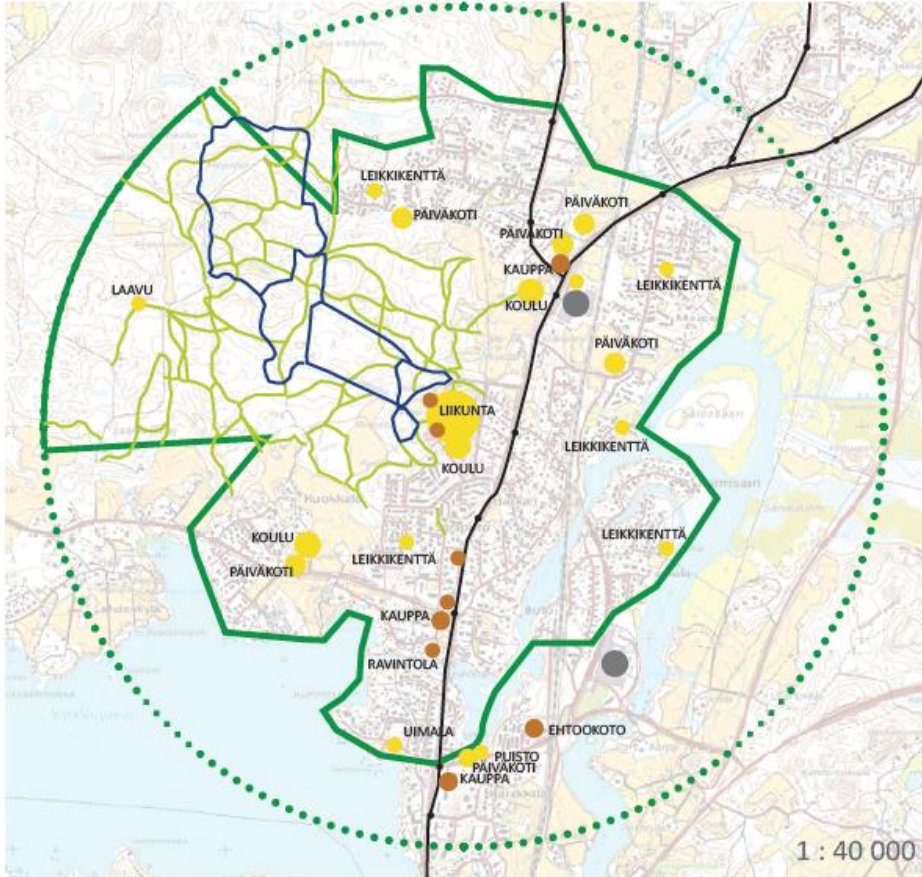

Kuvio 18. Rikokset Lempäälässä 2008–2015 (Tilastokeskus).

Kuvio 19. Syyliseksi epäiltyjen alkoholin tai muiden päihteiden vaikutuksen alaisuus (Tilastokeskus).

Vaikutusten ennakkoarviointia; esim. kaavoituksesta

Kävelyvyöhyke Hakkarin liikunta- ja koulualueen ympäristössä. Vihreällä rajauksella on osoitettu 2 kilometrin kävelyetäisyys. Samaan karttaan on esitetty palvelut kävelyetäisyydellä sekä bussireitit mustalla.

- *Alueen sisäinen kävely- ja pyöräilyverkko on hyvä. Osittain liikkuminen tapahtuu epävirallisia reittejä ja polkuja pitkin, jotka eivät ole esteettömiä.*
- *Pysäköintialueilta on turvallista siirtyä alueen sisäisille kävelyreiteille. Myös toimipisteestä toiseen siirtyminen on kävellen turvallista.*
- *Suunniteltu kiertoliittymä soveltuu ratkaisuksi hyvin, kun se kestää hyvin liikenteen kasvua, lyhyitä piikkejä sekä lisää liikenneturvallisuutta toimien myös liikenteen rauhoittavana elementtinä.*
- *Uusi liikuntarakentaminen parantaa ympärivuotisia liikkumismahdollisuuksia. Liikuntarakentaminen palvelee Hakkarin ja Moisio koulun toimintaa ja mahdollistaa monipuolisempaa liikuntakasvatusta. Myös Moisio ja Kuokkanen koulut hyötyvät liikuntamahdollisuuksien laajenemisesta. Rakentaminen voi vaikuttaa kielteisesti luontoliikuntaan ja luonnon kokemiseen rakentuvalla alueella, vähentyvän viherpinnan osalta.*

Kunta tarvitsee hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käytännön toteuttamiseksi:

- pysyvät poikkihallinnolliset yhteistyö- ja toimeenpanorakenteet (hyvinvointityöryhmä ja terveyden edistämisen koordinaatio),
- hallinnonalojen rajat ylittäviä johtamisen käytäntöjä ja vastuunottoa,
- sitoutumista hyvinvointitavoitteisiin kuntasuunnittelussa,
- ajantasaista tietoa väestön hyvinvoinnista ja terveydestä ja niihin vaikuttavista tekijöistä,
- vaikuttavia terveyden edistämisen käytäntöjä sekä
- ehkäisevän työn ammatillista osaamista ja riittävää henkilöstöä.

Lempäälän uusi toimintamalli ja päätöksentekojärjestelmä

KUNTALAISFOORUMI

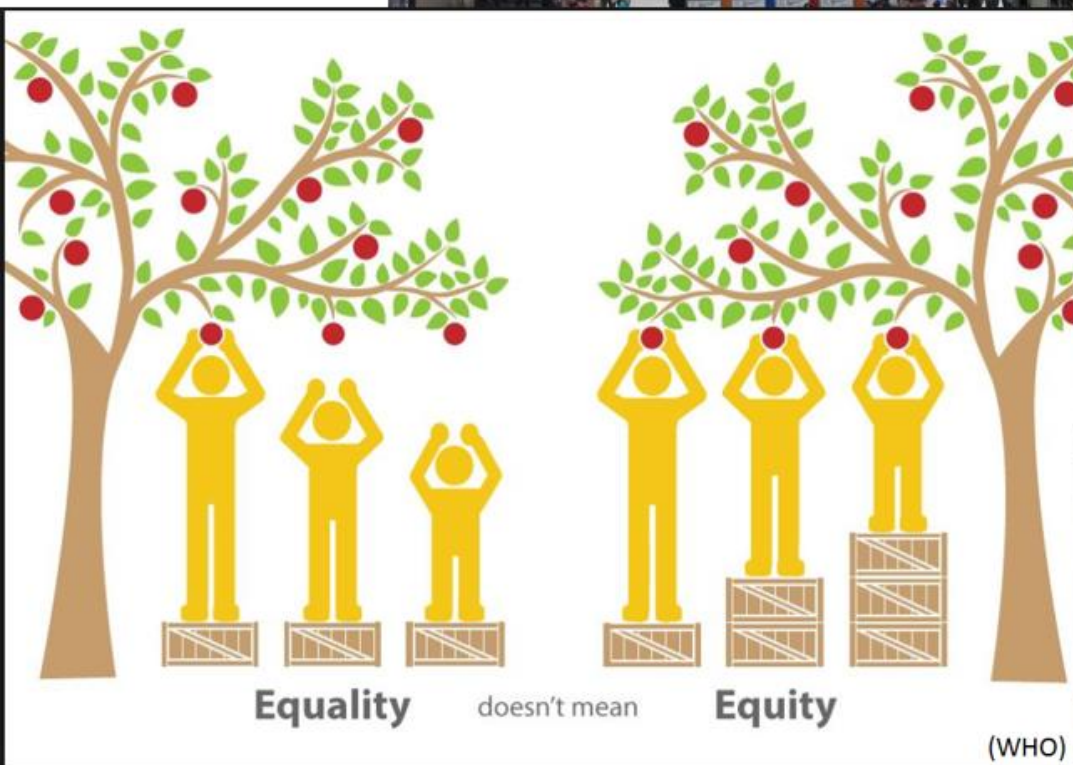
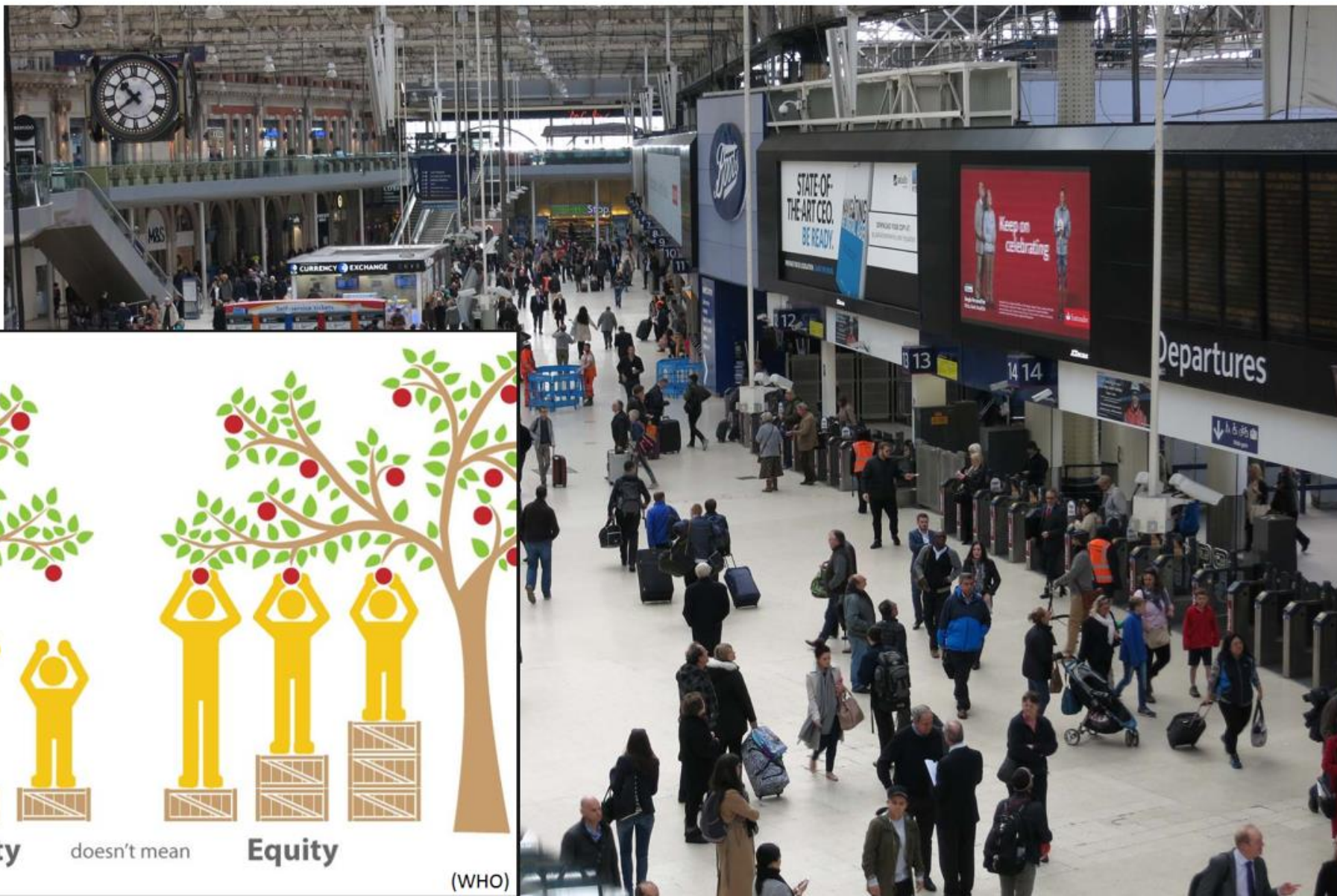

Turvallisuus on ennen muuta tunne, joka vahvistuu luottamuksesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä. Viranomaiset tarjoavat puitteet, mutta koettu turvallisuus lähtee kansalaisista, joista jokainen osaltaan luo turvallisuutta omassa yhteisössään.

- Uusi turvallisuus –foorumi

Suurin uhka pitkällä aikavälillä on eriarvoisuuden kasvu.

(M. Wilenius, Joensuun valtakunnalliset turvallisuuspäivät 2016)

Lempäälä